

Slovensko na ceste za vyššou hodnotou za verejné peniaze a kvalitnejším štátnym aparátom

TLAČOVÁ SPRÁVA

12. mája 2016

Podľa hodnotenia Európskej komisie vykazuje Slovensko nedostatky vo verejnej správe, ktoré poškodzujú podnikateľské a investičné prostredie, ako aj efektívne rozdeľovanie verejných zdrojov. Komisia, ale aj OECD, poukazujú najmä na nedostatok strategickej koordinácie medzi rezortmi, nedostatočné analyzovanie a vyhodnocovanie politík, strategických cieľov a verejných výdavkov, ako aj slabé dopadové štúdie v oblasti legislatívy a regulácie. Pretrvávajúce problémy Komisia vidí aj v riadení ľudských zdrojov v štátnej správe, kde sa často pri zamestnávaní dôsledne neuplatňujú princípy rovnosti príležitostí, chýba kvalitné kontinuálne vzdelávanie a odborná príprava, štruktúra platov nie je transparentná, predvídateľná a založená na zásluhách, a kde dochádza k vysokej fluktuácii zamestnancov v dôsledku politických cyklov.

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku v spolupráci s Európskym partnerstvom pre verejné stratégie preto dňa 12. mája 2016 usporiadali seminár **"Kvalitnejšie výsledky za menej peňazí vo verejnej politike: ako na to?"**, ktorého cieľom bolo diskutovať o zistených nedostatkoch, načrtnúť vízie na zlepšenie a prezentovať opatrenia, ktoré by sa mali v oblasti zefektívňovania verejnej správy a skvalitňovania riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe realizovať v dohľadnej dobe. Takýmito projektmi sú predovšetkým iniciatíva *"Najlepší z možných svetov - Hodnota za peniaze v slovenskej verejnej politike"*, ekonómov Martina Filka, Ľudovíta Ódora a Štefana Kišša, nový zákon o štátnej službe, ale aj nový systém posudzovania vplyvov legislatívy a regulácie v gescii Ministerstva hospodárstva.

Vedúci Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku **Dušan Chrenek** sa v súvislosti s podujatím vyjadril, že napriek solídному hospodárskemu rastu by sa Slovensko nemalo spoliehať, že firmy budú za nezmenených podmienok naďalej vytvárať nové hodnoty a pracovné miesta. *„Je totiž celý rad problémov, ktoré podnikateľov trápia, a ktoré sa v prípade neriešenia negatívne podpíšu na rastovom potenciáli Slovenska a na dlhodobej udržateľnosti jeho verejných financií“*, podotkol Chrenek. Podľa vedúceho Zastúpenia EK sú za mnohými prekážkami v podnikateľskej a investičnej atraktivnosti Slovenska práve slabšie odborné a analytické kapacity vo verejnej správe a nestabilita v štátnej administratíve. Pripomenul, že z Európskych štrukturálnych fondov je v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa vyčlenených 335 miliónov eur, ktoré môžu výrazne napomôcť v budovaní potrebných kapacít.

Panel I: Lepšia regulácia a zvyšovanie hodnoty za peniaze vo verejnej politike:

Štátny tajomník Ministerstva hospodárstva SR **Rastislav Chovanec** zdôraznil, že MH SR bude ako národný koordinátor posudzovania vplyvov zohľadňovať všetky relevantné dopady na spoločnosť, nielen na podnikateľské prostredie, aj na sociálnu oblasť, životné prostredie a občanov. Podľa jeho slov by *„všetky rozhodnutia vlády mali byť podložené kvalitnými a dostupnými informáciami a dátami.“* R. Chovanec zároveň víta záujem expertov a verejnosti o problematiku lepšej tvorby politík a regulácií. *„Sme radi, že posudzovanie vplyvov –RIA– je súčasťou Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016 – 2020, a preto pripravujeme aj dlhodobú stratégiu RIA 2020“*, dodal štátny tajomník.

Spoluautor iniciatívy "Najlepší z možných svetov – hodnota za peniaze vo verejnej politike" a zástupca riaditeľa Inštitútu finančnej politiky **Štefan Kišš** zdôraznil, že *„politická podpora a podpora verejnosti pre projekt hodnota za peniaze je výborná.“* Zároveň však skonštatoval, že projekt je na začiatku a kľúčové pre úspech bude zlepšenie analytických kapacít štátu, nástrojov a širšia dostupnosť kvalitných údajov. *„Toto je kľúčová podmienka na to, aby sme vláde doručili výsledky, ktoré nám zadala,“* uzavrel Kišš.

Generálny riaditeľ Kancelárie predsedu Najvyššieho kontrolného úradu SR **Ľubomír Andrassy** poznamenal, že aj *„Najvyšší kontrolný úrad SR reaguje na výzvu dnešnej doby a buduje analytický útvar, ktorý dokáže premietat empiricky získané dáta, informácie z kontrolnej činnosti do odporúčaní podporujúcich efektívne, účinne využívanie verejných prostriedkov.“* Zároveň sa vyjadril, že *„prierezové, výkonnostné kontroly sú jedným zo strategických nástrojov smerujúcim k tomu, aby štátne, verejné inštitúcie podstupovali skúšky správnosti nielen z hľadiska zákonnosti ich postupov, procesov, ale aby boli konfrontované tiež s otázkou reálnej hodnoty peňazí a účelnosťou ich praktického použitia.“*

Prezident Združenia podnikateľov Slovenska **Ján Oravec** vyzdvihol iniciatívu Zastúpenia EK na Slovensku usporiadať seminár o zefektívňovaní verejnej správy, ktorá je dlhé roky zdrojom zbytočných prekážok, obmedzení a záťaží pre podnikanie. Podľa Oravca preto treba konečne začať s citeľným znižovaním týchto záťaží. *„Najlepšie je urobiť to v troch krokoch: po prvé, čo najrýchlejšie odstránme desiatky zbytočných prekážok podnikania, o ktorých vieme, po druhé, zaveďme a dôsledne dodržiavajme niekoľko základných princípov "slušnosti" pri schvaľovaní novej legislatívy, napr., že sa výrazne obmedzí využívanie inštitútu skráteného pripomienkového konania a po tretie, hlavne začnime pracovať na vybudovaní funkčného systému riadenia lepšieho prístupu k regulácii, s jasne definovanými cieľmi, ale aj právomocami a zodpovednosťou za ich plnenie či sankciami za ich neplnenie“* skonštatoval Ján Oravec.

Ekonomická radkyňa Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku **Lívia Vašáková** priblížila, že *„Európska komisia pri budovaní analytických kapacít a tvorby politík založených na dôkazoch upozorňuje aj na roztrieštenosť a rezortizmus, ktoré obmedzujú spoluprácu ministerstiev; na málo kvantitatívnych cieľov a ich slabé monitorovanie ako aj na formálne a často len sporadické hodnotenie politík. Zároveň pozitívne hodnotí projekt Hodnota za peniaze či vytvorenie Komisie na posudzovanie vplyvov a jednotnú metodiku posudzovanie vplyvov.“*

Panel II: Profesionalizácia a depolitizácia štátnej služby:

Poslankyňa Národnej rady SR **Veronika Remišová** privítala hlbšiu diskusiu o tom, ako by štátna správa mala vyzerať, aké služby a za akú hodnotu by mala občanom poskytovať. *„Služby, ktoré poskytuje štát sú jednou z mála oblastí, ktoré sa zatiaľ len v minimálnej miere riadia pro-klientskym prístupom, tak, aby v centre pozornosti bol vždy občan, ktorý je konečným "spotrebiteľom" týchto služieb, či už ide o školstvo, zdravotníctvo, alebo políciu. Základom akejkoľvek zmeny riadenia štátu a zmeny prístupu k občanom sú práve kvalitní a motivovaní ľudia v štátnej správe. Kľúčovou otázkou je, ako dostať do štátnej správy najlepších odborníkov a manažérov, a ako ich v štátnej správe aj udržať. Odpolitizovanie štátnej správy je len jedným z nástrojov, no motivačné prostredie zahŕňa ďalšie faktory ako napríklad prístupnosť inováciám v rámci inštitúcie, alebo možnosť osobného rastu a rozvoja zamestnancov,“* vyjadrila sa Remišová. Poslankyňa sa pozastavila aj na tým, že podľa OECD sme štvrtou krajinou s najvyšším počtom zamestnancov vo verejnej správe, hneď po Dánsku, Nórsku a Švédsku. *„Je otázka, či kvantita zodpovedá výstupom v podobe kvalitných služieb pre občana,“* dodala na záver V. Remišová.

Docentka Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského **Katarína Staroňová** na margo profesionalizácie štátnej správy skonštatovala, že *„už samotný fakt, že reforma Hodnota za peniaze vo verejnej politike prichádza zvnútra štátnej správy poukazuje na to ako je nesmierne dôležité získavať a motivovať kvalifikované kádre do štátnej služby.“* Podľa Staroňovej môže tomu napomôcť nový zákon o štátnej službe, ktorý je v súčasnosti v medzirezortnom pripomienkovom konaní, a to niektorými svojimi staro-novými inštitútmi, ako napr. zavedením služobného hodnotenia, dôrazom na výberové komisie pri výberovom konaní či snahou o zavedenie strategického plánovania na základe dát o ľudských zdrojoch v štátnej správe.

Riaditeľ operačného programu Efektívna verejná správa z ministerstva vnútra **Samuel Arbe** na podujatí zdôraznil, že lepšie fungovanie služieb verejnej správy je podmienené profesionálnymi kapacitami v službách štátu, ktoré nepodliehajú politickým cyklom. Tu to však podľa neho nekončí. Arbe dodal, že *„rovnako dôležitá je dôvera v dáta a analýzy. Teda, aby štát pomocou týchto odborníkov dokázal správne využiť dostupné dáta pri identifikovaní potrieb vo verejnej správe a navrhovaní zmysluplných riešení.“* Podľa neho dnes dáta ukrývajú obrovský potenciál v množstve informácií a dokážu tak zvýšiť kvalitu predkladaných riešení a eliminovať nesprávne rozhodnutia.

Ďalšie informácie poskytnete:

Lívia Vašáková
ekonomická radkyňa, Zastúpenie EK na Slovensku
livia.vasakova@ec.europa.eu